

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekért néző díj szerint számíljuk. — Egyics szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő:

Dr. PÁL GÁBOR

A lapba szánt közlemények

előfizetési díjak, hirdetések és cserepéldányok a lap címére (Csikszereda, Rákóczi-utca) küldendők. Hirdetési díjak előre fizetendők.

—: **Megjelenik minden szombaton.** —:

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyilttér sora 20 fillér.

Kórházunk ügye.

A mit sejtettünk, valóra vált. Hirsch Hugó dr., kórházunk sebész főorvosa meglegelelte a küzdelmet, melyet kórházunk legszükségesebb fejlesztéséért folytatott, arra a belátásra jutott, hogy hiába küzd az akadályokkal, legyőzni azokat nem lehet s azért elhatározta, hogy eltávozik innen s elmegy máshová, hol hivatását az ambíciót megőrlő akadályok nélkül töltheti be.

Nem tudjuk értékelni azt a veszteséget, mely a várost, a vármegyét, de még ezeken túl fekvő vidékeket is érte, ha ez az elhatározás megmásíthatatlannak vehető.

Ambícióval tele, lelkesedéssel és egész ügy-szeretettel kezdte mag működését nálunk s most csalódással akar eltávozni tőlünk, mert minden fáradsága, jóakarata s megismert fényes tehetsége sem volt elég a legtisztább közérdeket szolgáló céljainak elérésére.

Egyenes őszinteséggel jelenthetjük ki, hogy elmaradt kórházunknak rövid idő alatt hírnevet s önmagának pedig szakképzettségével és lelkiismeretes működésével általános tiszteletet szerzett. Előbb elismerés, majd megbecsülés s aztán inunkasságának értékeléséből származó bámulat követte s mindenki nélkülözhetetlennek tartja abban a nemes hivatásban, melyet oly sok tudással, kitarással, szorgalommal és önzetlenséggel köz-tudomás szerint betölt.

Elhagyta Kolozsvárt, hol fiatal kora dacára fényes tehetsége a legszebb jövőt helyezte kilátásba, eljött ide, hogy önállóan magáévá tegye kórházunkat, melynek fejlesztésére eddig mindent megtett, a mit egy hivatásának és csak ennek élő orvos megtehet, feloldozta nyugalmát és néha szabadságot is és mégis keserűen kell látnia, hogy célját nem érheti el, mert folyton eltolódik az új kórház megvalósításának ideje.

Helyre nem hozható és jóvá nem tehető bünt követ el a vármegye, ha nem tesz meg mindent a végből, hogy megtartsa a kórház címére Hirsch Hugó dr.-t s meg nem teremti ama feltételeket, melyeket a vármegye legnagyobb közérdeke megkíván. El kell hárítani minden akadályt, mely gátolja az új kórház felépítésének megkezdését, minden hatóság-nak késedelem nélkül meg kell tenni a hatáskörébe eső intézkedéseket a kórházügy haladéktalan megoldása végett. Nincs feladat, mely ennél sürgetőbb volna s nem lehet oly akadály, mely a megvalósításnak útját állhatná.

A törvényhatóság nagyszabású, 270 ágygyal bíró kórház felépítését határozta volt el a meglévő épület kibővítésével. A ministerium nem járult hozzá ehhez, hanem egyelőre kisebb kórházat akar, de úgy hogy a szükség követelményének megfelelőleg a bővítés lehetősége is fenn-tartassék és építő-technikai okokból a mostani helyett más területet kíván. Ministeri megbízott megtekintette a gazdasági faiskola helyét s alkalmasnak találta. Építésk tehát oda s ne halasszák a további lépéseket.

Félnünk kell attól, hogy az az államsegély, melyet a vármegye kért, megakasztja hosszú időre a kórház felépítését, mert míg egyrészt az államsegély fejében a kormány hatósági feltételek

megállapítása, a kórházügy folytonos huzavonóját idézi elő, addig másrészt az annak teljes felhasználásig terjedő hosszabb időtartam alatti kitulalása fennakadást szenvedhet.

Csikvármegye nem szorult rá az államsegélyre úgy, hogy e nélkül a kitűzött cél elérésére képtelen volna. S ha ez való, akkor nem kell függővé tenni s bizonytalan időre eltolni a kórházépítést, mert a vármegyei magánjavak, melyeknek főként kulturális rendeltetése van, nem fordítható soha nemesebb és a köznek nagyobb szolgálatot teljesítő intézményre, mint a most és ezután annyira nélkülözhetetlen kórház létesítésére. Az államsegély jó ha van, de ennek bizonytalanságáért, vagy az ennek folytán bekövetkező késedelemért nem szabad a kérdést elodázni.

Csikvármegyének egy új modern kórház megfelelő felszereléssel meg nem becsülhető hasznos intézménye volna. A szerencsétlen betegek, kik közül sok most még súlyos állapotban sem vehető fel, mind elhelyezett nyherhetének s Hirsch Hugó dr. működése mellett nemcsak a vármegye, hanem messze vidékekről, sőt Romániából is beteganyagot is vehetne fel, a mi a város fejlődésének is — Segesvár példájára — ki nem fejezhető előnyére válna. Ott nincs gazdag vármegye, ott az a megyei kórház Erdély, sőt külföldi államok betegleit is gyógyította s nem maradt el az orvostudomány fejlődése mellett, holott hirdető tábláin jótékony adományokat is kénytelen kérni a nemes cél szolgálatára. Itt pedig, hol a vármegyei magánjavak rendeltetése legőképen azt a célt kellene szolgálja, melynek érdekébenkeben szólnak s ez a **vagyon megterhelés nélkül volna képes azt megvalósítani**, — töltjük az időt egyre-másra államsegélyek kérelmezésével s aztán várakozással, mely késlelteti, bizonytalanságban tartja, elodazza a kórház leg-sürgősebben szükséges létesítését.

A törvényhatóság februári közgyűlése sokat segíthet a megrekedt ügy megoldásán. Engedje át a kívánt telket, szavazza meg az építéshez szükséges egész összeget, hogy a további teendők fennakadást ne szenvedjenek. Hiszen még akkor is jó nagy idő kell, míg modern kórház lesz. A terv elkészítése, bíralatok, módosítások, árlejtés, építés ugysis sok időt igényelnek.

S addig ott van az a kórház a lelkiismeretes orvos ambícióitaj megőrlő sirlmassággal. 70 ágyra épült s állandóan 115—125 beteggel tömve. Zsúfoltan, egy ágyban két beteg s még az ágyak között levő üres helyen is nehéz betegek fekszenek büzös levegőben. Fűtetlen folyosó, primitív berendezés, rosszul fizetett és túlterhelt ápolószemélyzet, sebészeti osztály, melyet kiváló orvos vezet, Röntgen készülék nélkül, mely a modern sebészet nélkülözhetetlen eszköze. S még mennyi elkedveltenítő hiány!

Hirsch Hugó dr. régebb egyszer felsorolta mindezt memorandumában, melyet az intézkedésre **hivatott hatóságokhoz juttatott**. Az ő ideális lelkével azt hitte, hogy elég feltárni a bajokat, mindjárt lelkére veszi más is, mint ő, segít, megmozdul, s intézkedik mindjárt, de nem

történt ugyszólva semmi, mintha pusztába kiáltott volna. Csoda-e, ha elfáradt és elkedvetlenedett attól a közömbösségtől, melyet tapasztalt.

De aztán még legyen egyébről is ezuttal szó. A sebészorvos munkája **idegőllő foglalkozás**, melyhez nehéz tanulással, kitarító szorgalommal megszerzett **magasfoku tudományos képzettség** es ahhoz még veleszületett **kiváló tehetség** is szükséges, mely tulajdonságok együttesen teszik képessé a sebészorvosot feladata betöltésére. Ezt az kvalifikációt **nemcsak elismeréssel**, hanem **anyagi javadalmazással** is meg kell becsülni úgy hogy legalább illő ellenértéket szolgáltatson ennek az orvosnak, ki pénzben meg sem becsülhető szolgálatot teljesít. Hirsch Hugó dr. nem kért a maga számára soha semmivel, szerénysege ettől visszatartotta. Pedig valóság **szégyenletes ez a javadalmazás**, melyben őt a vármegye részesíti. Háromezer korona **nyugdíjjogosultság nélkül** s még ezt a nyomorult kis kórházi lakását is pénzért kapja! Hiszen ez gúnyja annak a foglalkozásnak, melyet végez, annak az állásnak, melyet közmegelegedésre betölt. Az ő munkája nem ezzel az összeggel, hanem annak **tízszerezésével sincs honorálva!**

Egy év alatt hétszázán felül végez műtetet s közöttük szászámra sikerrel olyanokat, melyeket a nagy kórházak gazdag felszerelésű műtőtermeiben is kellő orvosi segédkezés mellett ritkán végeznek el. Ő pedig, ki ápoló személyzetet tanított be arra a segédszerepre, melyet más-hol diplomás orvosok töltenek be s ezzel a segítséggel is bámulatraméltó eredményeket produkált, a **kitartásnak és tehetségnek oly példáját szolgáltatta**, minőt annyi nehézség mellett kevés sebészorvos mutathatott fel. Odaadta egész erejét, teljes munkakedvét a kórháznak, **elhárította magától a magánpraxist**, mely számára igen nagy anyagi hasznot is biztosított volna s csak akkor nyújtotta a kórházon kívül segítségét, mikor feltétlen szükség volt reá — s **mindezt azért, hogy ne vonja el semmi a kórházról**, melyet szeretettel gondozott. S mikor bevégezte naponkénti idegromboló iarasztó munkáját, **akkor tanult, képezte magát tovább**, hogy megismerje a sebészet folytonosan szaporodó vívmányait és újabb irányait. Részt vett tudós társaságok nevezetes gyűlésein, hol értekezéseivel, előadásaival meglepte azt az orvosgenerációt, mely megismerte és megbecsülte kiváló tehetségét. Egy-egy értekezését a modern sebészet újabb irányairól még azok a neves sebészek is érdeklődéssel és megbecsüléssel fogadták, kiknek ő tanítványa volt. S itthon közömbös **lassúsággal kezelik azt az ügyet, melynek gyors előbbrevitele tarthatná meg őt számunkra** és senkinek eszébe nem jut, hogy megbecsülhetetlen munkáját addig is **önként kellene méltóan honorálni**.

A sebészorvos, ki képzettségét folytonosan fokozni akarja, részben tanulmányutakon éri azt el, melyet nem szorakozásból, hanem közérdekből tesz s javadalmazásával ezt is lehetővé kell tenni. De olyan, a jóérzésű, idegen emberbe

néze is bántó fizetéssel elveszik az ambíciót, mely a hivatásos orvos működésének legfőbb rügője. S aztán az, hogy még nyugdíjjogosultsággal sem ruházza fel a vármegye azt, ki az emberileg legfontosabb szolgálatot teszi s mégis azt várja, hogy leküsse magát ide, mikor máshol szebb jövőt érne, — **azon érzékhiányra vall**, mely a valódi hivatás felismerésére, ennek teljes megbecsülésére alig képes, s **feladatainak teljesítése közben nem lát túl azon a sablonon**, mely egyforma munkáját betölti.

Vegyük kezükbe a kórházügyet azok a tényezők, kik e felett intézkedésre jogosultak, használjanak mind ment a mielőbbi megvalósítás érdekében, mert ha az elmarad, ha Hirsch Hugó drt. távozni engedik, ha megfosszák a vármegyét attól a tettesétől, mely egy új kórház építésénél is általa érvényesülne, ha visszaesik a kórház ismét oda, hol volt s ezzel a fejlesztés ideje be nem látható időre ismét eltolatik, úgy meg az utódok is átokkal gondolnak azokra, kik sok ezer szerencsétlen beteg legfőbb érdekét teszik kockára, holott egyébre nem, csak — tühettelten érelyre lett volna szükség.

A közérdek nevében kérjük Hirsch Hugó drt., hogy másítsa meg elhatározását, maradjon és végezze itt pótolhatatlan nemes munkáját, mert bizonyára előbbre jut ez az ügy, melynek megvalósulása mindnyájunk vágya.

Nagy évforduló. A sziklicidiumnak volt e hóban 150 éves évfordulója. A politikai élet kavargásaiban bizony elkéstünk kissé ennek a megállapításával. Igaz, hogy annyi különféle kellemes és kellemetlen (többször kellemetlen) történeti esemény határidejét kellene nyilvántartanunk, ha pártatlanok akarunk lenni, hogy nem csoda, ha egyik-másik nevezetes évforduló felett elsiszunk. Aztán úgy se a forma a fő, hanem a lényeg. Hogy most volt a mádefalvi vérfürdő 150 éves évfordulója! Ez igaz, de ezen kerek szám a bizonyos irányban érzett gyűlöletünk: megvetésünk az ocsmányi cselekedet felett, amit Mária Terézia elkövetett, se nem fokozza, se nem kisebbíti. Csak újra eszünkbe juttatja, újra figyelmeztet minket a költő szavára: Ne higgy magyar a németnek, akármivel hitegetnek! Tavalyi ügy, mint tavaly előtt, ez éven úgy, mint majd jövőre is, figyelmeztet a mádefalvi turul, mintha nem is turul, hanem vérszmadár lenne, hogy:

Székelyek vigyázzatok!

Az árvaszéki kölcsön ügye.

Előző számunkban közöltük, hogy a belügyminiszter évekig tartó húza-vona után jóváhagyta az árvaszéki kezeléséről szóló szabályrendeletet. Ez a jóváhagyás éppen a legnagyobb szükség idején érkezett, mert hosszú idő óta száz meg száz ember várta, hogy olesó kamatlabni kölcsönhöz juthasson, mert nem bírta tovább felhalmozott adósságát. S azt hittük, hogy az új szabályrendelet a legnagyobb segítséget hozza, mert míg egyrészt 5 százalékos kamatláb állapították meg, addig másrészt a nyújtandó kölcsön legnagyobb összegét 20000 koronára emelte fel kedvező törlesztési feltételek mellett.

Rövid pár nap alatt a megszorult emberek egész tömege jelentkezett az olesó kölcsön nért s daczára az évekig tartó húza-vonának mikor végre miniszteri jóváhagyás már lehetővé tette volna az olesó kölcsönök megszavazását — megakadt a szabályrendelet végrehajtása. A számvetőség előterjesztést adott be az alispánhoz s ebben kifogásolta hogy az 5 százalékos kamatláb csekély, a törlesztési tervszét hiányos, a szabályrendelet szövegében hiba van stb. A alispán az előterjesztést, mely azt is kéri, hogy új törvényhatósági gyűlés döntsön a kifogásolt intézkedésről felett, felterjesztette a Belügyminiszteriumhoz.

Most már várhatjuk ismét míg ebből lesz valami. Hónapok telnek el míg a Belügyminiszteriumban az ügy előkerül, onnan ismét vissza jön, innen talán újból fel megy s valamikor még vissza is kerül.

A legnagyobb hiba volt a szabályrendelet azonnali alkalmazását megakasztani s ezzel igen sok ember tönkremenését előidézni. Eltekintve attól, hogy a jogérvényes szabályrendelet tartalmaz kifogásolásra nem tartozik a számvetőség hatáskörébe, — a talált hibákat lehetett volna javítani s a szabályrendelet módosítását kieszközölni a kölcsönök folyósításának megkezdése után is.

Nem tételhetünk fel egyebet, mint azt, hogy a számvetőség jóhiszeműségét a közérdek rovására bankérdek felhasználták s ezzel az új szabályrendelet életbeléptetését megakadályozták. Tudja mindenki jól, hogy a pénzintézetek százezerekre menő betéteket tartnak maguknál s nem fizetik vissza az árvapénztárnak, mely hosszabb idő óta nem képes ezért a hozzá forduló kölcsönkérőket kielégíteni. Ha az új szabályrendelet mindjárt alkalmazták volna úgy ezen árvapénztári betétek visszafizetésére rövid időn belül kénytelenek lettek volna a pénzintézetek, de így még bizonytalan ideig maradhat náluk. Ez az indoka a halasztásnak, mely a közérdek legnagyobb sérelmével jár.

A miniszteri jóváhagyás előtt a szabályrendelet több ízben megfordult a számvetőségnel s főként azon kérdésekre adandó véleményezés végett, melyeket most utólag újból felvetett. Kifogásolja azt a számvetőség, hogy a kamatláb csak 5 százalék s azt hozza fel, hogy a pénzintézetek is annyit fizetnek érte, holott ez csak ideiglenes, de különben is a vármegye lakosságának érdeke elsősorban az irányadó.

Jogtalan érdek irányít nálunk mindent, még akkor is mikor ez a legnyilvánvalóbb. Köztudomású tény, hogy minden harmadik ember pénzintézeteknél van érdekelve azok közül, kik az említett ügyben a népen segíteni volnának hivatva. Résztvevője pénzintézeteknek, igazgatói és felügyelőbizottsági tagja, osztályokot s tiszteletdíjat hűz, de azért ott van, ahol ezen magánérdekkel legteljesebb ellentétben álló közügy felett szavazni, határozni kell. Ez a haszon, ez a jövedelem akadályozta meg az égető segítséget s talált ürügyet arra, hogy attól el ne essék.

Fog talán akadni valaki, aki a Belügyminiszteriumhoz beadványt nyújt be, s ebben rámutat azokra a tényekre, melyek a huza-vona indokál szolgáltnak s megbolygatja ezt a kérdést ott fenn is, hogy lássák, mit jelent a közérdek nálunk.

Széljegyzetek.

Pompeji és Herculánus pusztulása újra színerkelti a világtörténelem nagy színpadán, csak más címmel, más színelhellyel s szereposztással. Mert ezen a színpadon a nagy tragédiák megszoktak néha ismétlődni, de a szereplők csak egyszer játszák meg a szerepeket. Ezen a színpadon a tűz, igazi tűz, a víz, igazi víz és a halál: igazi halál! Itt a reperiék csak váltakozó szereposztással mehetnek.

Apró, mandulászámú, örökké udvarias és örökké mosolygós arcú sárga emberkék, kecsesen tipegő poétikus nevű japán nőcsékek khaotikus össze-visszaságban menekültek a földisten haragja elől. Mosolygós, kissé kifejezéstelen arcuk görcsösen eltorzult a rettegéstől és mikor a halál megállította őket menekülő utjukban: mindannyian rájerték azt az univerzális maszkot, a mit a halálain rajzol az emberi arcra, — Hülában és Dai-Nipponban egyaránt. E ponton megszűnnek a faji, társadalmi, vallási különbségek: évezredek differenciái kiegyenlítődnek; e ponton csak reszkető imákkal való menekülés van, mindaddig, míg a remegő porltüvelék egyesülnek — abban a borzalmas nagyszerű tömeg-crematoriumban — a porral, melytől vették...

Valahányszor egy-egy világszenzáció a napvilágok révén a nagyközönség elé kerül: az újságotvasó emberben mindig a tudat előterébe lépnek a vonatkozó ismeretek. Most Japán került az érdeklődés központjába. Tehát most eszünkbe jut mindaz a sok édeskés, átszilált, hazug, de — poétikus — japán apróság, melyeket, mint csillogó üveggyöngyöket elhelyeztünk valamikor agyvelünk egyik skatulyájában, valahol hátul, a lombtáron. Témahiányban szenvedő szerelbirettisták, novella, regény és drámaírók száz alakban feldolgozták ezt a különös, exotikus országot és népet s megtölték a fejünket ostoba, naiv és hazug képzelettel. Gésák, narancsvirág, Joshivára, ideiglenes házasság, pillangó kiasszonyok, harakiri, teaházak stb. stb. — ezt tudjuk japánról, ezt tudja egy gimnazista is, de az, hogy tiz emberöltő alatt bekövetkezhetik az az idő és eset, hogy egész Európa — az ő sok ezeréves kulturáját, keresztény vallását,

kaukázusi emberfajtaival együtt — egy idegen isten és egy idegen népfaj uralma alá kerülhet; hogy a Szent Péter-templom helyén 200 év múlva esetleg egy Budhista, vagy egy Shintóista pagoda fog terpeszkedni mondom: hogy ez bekövetkezhetik, azt kevesen tudják. Már pedig ez nem lehetetlen. Annnyira nem lehetetlen, hogy világlapok tartják ezt a kérdést „sárga veszedelem” címen állandóan felszínre.

Ázsia az emberiség bölcsője. Mikor még a „vén” Európában praehistorikus korszak volt: Ázsiában már virágozó kultúrák voltak. Hogy egy időre Ázsia levonult a világtörténet színpadjáról, az nem jelenti azt, hogy végleg visszavonult a szerepjátszástól, csak azt, hogy jelenlére vár. Az igaz, hogy Ázsia, a maga rettenetes területi és embertömegével ezidőszert, mely lethargikus álmat alszik, de ott van az ébresztő ott van a kovász: Japán ötven év előtt meg egy kis exotikus szigetecsoport és semmi má, — ma világhatalom, amitől egy másik világhatalom az Északamerikai Egyesült Államok — félti a supremáciáját. Fejlődésnek, — azt hiszem — elég fejlődés. Hogy micsoda szédületes utat futott meg ez a kis ország, azt az orosz medve a saját bőren tamadt folytonossági hiányoktól tanulta megismerni...

Azt az utat, melyet a fejlődés országútján Európa harminc évszázad alatt megtett — Japán harminc év alatt befutotta. Soha még egy hozzá hasonló kultúra felszívó és kultúra assimiláló nem élt! Méréföldet lépő csizmakkal járta meg a fejlődés útját, s ma már eljutott oda, hogy technikában, stratégiában s a reál-tudományokban már nincs mit tanuljon tőlünk — sőt mi tanulhatnánk tőle — ma már a kultúra sallangjait — a színtárszást, éneket és zenét tanulja és assimilálja. S míg a mai konzervált, dekadens európai idegember mindjobban hajlik az antimilitarizmus, a kozmopolitizmus és a subjectiv vallás felé: Ázsia ilju, — mert regenerált-embere át meg át van itatva a haza, az ősi vallás és a fajszerelet eszméivel, talalista, kiütő katoná nem fél a haláltól és szemei előtt lebeg egy sárga világálm, vagy legalább is: Övilági Egyesült Államok képe. És az idők méltán közelkedhetik egy sárga Bonaparte, aki majd kevesebb pózzal, de több igazsággal mondhatja el: „Meghódítottam a világot!”

Tulajdonképpen nem erről akartam írni. — Kicsit exotikus ízü, szálanomtól csepegtő részvétekk akart ez eredetileg lenni, de talán mégis jobban van megírva így.

Készsáznegyvenhárom emberélet eseti már áldozatul a tengeraltjáró naszdákoknak. 1904 óta 16 tengeraltjáró pusztult el és 243 embert vitt magával a pusztulásba. Ez a kis statisztika most szomorúan aktualis, mert a Plymouthi kikötőben megtörtént az új esztendő legfrissebb katonai szerencsétlensége: az A. Vll. nevű tengeraltjáró naszdá gyomrában 13 áldozattal elsüllyedt.

Gyönyörűlet a katonaelet! Sok keseredés cikk, vers és próza foglalkozott már vele, — Petőfi Sándor! a „Népszavá”-ig — de olyankor, mikor hol egy explodáló ágyu, hol a magától meggyulladó puszkap, hol egy elsüllyedt tengeraltjáró a pusztulásba visz néhány uniformis embert, — olyankor bizony a legbekézebb nyárspolgár is egy picit antimilitarista lesz...

Mert azt, hogy a nemzet legértékesebb, legproduktívabb elemét a 21—24 éves ifju embereket évekre kiszajátítsa magának ez az intézmény, elvonna a polgári, a produktív munkától és gépalkatrészt csinálva belőle: azt még lenyei az ember, — mint adóanyag. Elvégre ez szükséges rossz és ha a Krisztus születése óta eltelt 19 és 1/2 évszázad alatt az emberiség még nem tudott odafelejtetni, hogy egy általános leszereléssel kiérdemelje a „teremtés koronája” címet, — a teremtését — hát akkor kénytelenek vagyunk alkalmazkodni a helyzethez és megadni a közvédelemnek, ami a közvédelemé pénzben és vérben. De az ellen ő is tiltakozik, igen tisztelt Nyárspolgár Janos úr ügyis, mint családapa, hogy az őn ilju Nyárspolgár Janos úr kísérletit nyuynak használgák fel az aranygalléros urak. Vagy nem? S ha egy rosszul megkonstruált ágyu, vagy tengeraltjáró, vagy léglövő, vagy tudomáscsüni — hullát csinál az őn Jancsi fiából — Nyárspolgár úr ugye onnak is ököibe szorul a keze? Mert a tudományok voltak, vannak és lesznek vértanui, de hogy őn a más tudományának, helyesebben: tudománytalanságának — legyek a veitványom: az ellen tiszteletteljes tiltakozásomat jelentem be.

S a messze székeltől is ir partokon tizenhárom édesanyja várja haza az ő John-ját, James-ét, Charley-jét. S majd kapnak egy-egy szép, pecétes levelet, hogy a John, meg a James, meg a Charley nem mennek haza, mert „hósi halált haltak a hazáért” a tengerfenéken, egy komais, hitvány, ócska szivarskatulyában S tizenhárom lenszöke, nyulánk angol lány vörösré fogja sirni buzavirágzsín szemecskéjét a John, a James, a Charley és társai után...

0159 meter a magassági világrekord. Legagneux rekorder addig rölt a köröket fölfelé, addig tömte a motorját benzinnel, mignem látta, hogy a régi rekord le van verve, s aztán büszkeségétől dagadó kebelét leereszkedett. Ugyanakkor honfitársa: a kis Pegoud veti a cigánykereket, azaz hogy aviatikus nyelven: a looping the loop-ot a levegőben. Egy másik madárember Alikrát hosszabban akarja keresztelni repülni, egy harmadik az Atlanti oceanon akar átlegezni és esetleg néhány hét múlva ilyen kommuné-nikkel fogunk olvasni: „Jean Asugerre a híres pilóta legközelebb illemittogatást fog tenni a Holdban és ott átfogja jubni Poincaré elnök sajátkezdőleg irt üdvözli levelet!...

Nem egészen jól van ez így kérem szépen! — Bleriot — azt hiszem — 1910-ben repült át a La Manche csatornát. Azóta csodálatos rekordok születtek és haltak meg, de azért a repülés ma is artista mutatvány, nem pedig: közlekedési mód. Már pedig úgy volna valóban szép és nagyszerű dolog az aviatika, ha módomban állana a Zsiga-bácsi, aki iránt a nota is érdeklődik („hogy van a Zsiga bácsi?!) —

a saját mono-, bi-, tri-, vagy bános is én, akár milyen — plánon meglátogatni Reszege-Piskolton. Ha a Szerkesztő úr egy messgeri boyjal repülőgépen küldeni el a cikk honoráriumát* s ha a Weisz urknál család szaporodás esedékes, — lát a tudós néni az ó jót ismert szürke monoplicskáján repüljön feladni az új családtagot. Így legalább lenne valami agyja a göly megesejének. . . .

*Esetleg hamarabb meglesz, mintsem sokan vélik, ha nem is — Csikban. A holdi vizitázonban se itt, se egyebütt — Csikban nem a — Holdban.

Szekely házalok és szekely háziipar.

IRTA: WÉGERNÉ FÖLDES ANNA.

A Pesti Hirlapnak egyik múlt évi decemberi számában ilyen címmel jelent meg egy rövid cikk, mely ezt a nagyfontosságú kérdést teljes tájékozódással és jóindulattal tárgyalja.

Van-e szekely háziipar? — veti fel a súlyos kérdést az említett cikknek szerzője, aki megtalálja a kérdésre a feleletet a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarának legutolsó jelentésében, mely szerint erről még csak beszélni sem lehet; mert nincsen termelés, nincs cikk, nincsen szekely háziipar.

Ez így nagyon szomorú, nagyon elkedvetlenítő dolog, érdemes rá, hogy — régi jó magyar szokás szerint — reznigált, meglátó búcsúztatót tantsunk föltte, mint egyik pusztulásnak indult, nemzeti jellegű bíró, értékes, hazai kincseshányánknak mostoha lelhagyott egyik főrészaról.

Mert nem hiszem, hogy volna értékesebb ipara az ország bármelyik népének (hozzáhalasról van, de értékesebb nincs) mint a híres „csiki festékeszönyegnek” háziipari terméke.

Tiszta gyapjuból, régi magyarosvonálú mintázatokban, keleties színárnyalatokban és a végtelenségig tartósan van előállítva ez pompás, gazdag benyomást kölcsönöz egy olyan lakás, melynek berendezkedésének belső keretét: függőnyeit, szőnyezeit, takaróit a csiki szekelyasszonyok nagy ügyessége izlése és mértelenségű nagy türelme állította elő.

Valódi, értékes és soha eléggé meg nem becsülhető dolgok ezek és — aránylag — mennyivel olcsóbbak mégis az értékes szőnyegetek utánzó, értéktelen köznapi lim-lomoknál, melyeket a gyári termelés csak úgy ott a nyakunkba.

És ma-holnap vége ennek az iparnak, ami más népnél gazdagságot, jólétet, sőt világpiacot jelentene, az nálunk szemünkeltára halad a biztos megsemmisülés felé, hogy a szekely vándorlathat kezében elkeseredett szívvel hagyja el apáinak földjét, hol egyszerű bölcsője ringott. Ma már csak elvetté dolgozik a festékes szövésével néhány faluban egy-két asszony.

Mi ennek az oka? A végtelen közöny, lekiánylása mindennek ami hazai s az önzólonal hiánya, mely nemcsak az egyének tragikumá, hanem romlásba viszen még nemzeteket is.

Az elismert, keresett, kelően jutalmazott munka, talán visszaadná népünk kezébe ennek az iparnak eszközeit a szövészeket, példa erre a világírnek, jöhetnek örvendő Kaloiaszeg község és vidéke.

Szívesen dolgoznék a mi népünk is, ha lenne kereslet, ha a maga illő árban megjutalmazva látná faji jellegének önmagából merített gazdag színértekről tanmunkó, kellő ügyességének munkáját.

Ha nem kellene évekig ott tartania egyes kész darabjait a kanapéjában, míg véletlenül nagy későre nem kerül vejeje, mert valamely erre a célra alakult Egyesület, vagy Szövetkezet mindig ellátná megrendelésekkel gyors és kielégítő értékesítés céljából.

Igy a fővárosi, sőt az egész országnak intelligens közönsége, aki mindig keresi, kutatja az eredeti, értékes háziipari termékeket, megismerni — megbízható közvetítés után — a megbecsülhetetlen értékű csiki „festékes” s nem lenne arra készen, hogy házaló cigányoktól félrevezetve, értéktelen budapesti silány-ságokat vásároljon össze azok helyett, mint az említett Pesti Hirlap cikke ezt ószintén elpanaszolja.

Egy előkelő fényesen berendezett ebédtálon, hol minden butoradár remekbe készült, bizony pompásan festett a fejlettebb izléssel, tehát megrendelés után, diszkrétebb színárnyalatokban készíttetett óriási mértű csiki festékeszönyeg.

Jól esett a szemnek, de szomorú büszkeség a léleknek!

Mennyi faji erő, feltéartási készség nyilvánul meg a szekelynek ebben az iparában, melyről, ma-holnap, sajnos, úgy beszélünk, mint régen elpusztult divatját múlt dolgokról.

Kenderből, lenből, ma is dolgoznak, minden valamire való jó háznál, ebből kerül ki bizony most is nagyobbára „a perlelrum”, a szekely menyasszony kelengyéje; az ágynemű, asztalnemű, törölközők, melyeket igen csinosan, különböző mintázatokban állítanak elő, sőt még a ruha is.

De csinos is ám a szekelyleány a maga szőtte-lont, csikos szőttezőnyájában, illik rá nagyon; míg a városi módon kiöltözöttek annál szemérmesebb kinézésű figurák. A „cseregének” (gyapjúlakaró) előállítására is igen értékes ipara népünknek, használható-

sága, jósága páratlan, de sem megmunkálása, sem értéke nem hasonlítható a festékes minőségéhez, melynek szövési iparában minden faji jutaladjonossá és jellege érvényre van juttatva.

Ha meghalhatna az állam, vagy valamely okos, megbízható vállalat, társadalmi intézmény azoknak a kiváló, agilis embereknek a szavát, kik soha meg nem szűnnek a szekelynépnek érdekében dolgozni és felkarolni ezt az ügyet s gyors és előnyös értékesítés céljából nagy megrendeléseket eszközözne, vagy — kezdetben — díjakat tölne ki azoknak részére, kik egy megállapított időn belül megtanulnak a festékes szönyegnek szövését: csakhamar meg lenne oldva a szekelykérdés egy jelentős része!

Visszakerülne a régi jó szövözék a zsidóhelyes házak födéle alá s kevésbé vándorolna ki a nép Romániába, hogy ügyességének szorgalmának energiáját egy idegen nemzet haladásának idegen ottárra áldozza fel, míg iltthon parlagon marad a rög s az elhagyott otthonnak félredült kéményén baglyok vernek tanyát. . . .

Erdélyi katolikus nagygyűlés.

Folyó évi januárius hó 18., 19. és 20. napjain Brassóban Erdélynek katolikus reorganizációja érdekében nagygyűlést tartottak. A nagygyűlésről és az ezzel kapcsolatos ünnepek lefolyásáról a következőkben számolunk be.

Vasárnap d. e. 9 órákor a zsolóvásig megtelt plebániai templomban Zomora Dániel, püspökhelyettes fenyves papi segédlettel előbb „Veni sancte”-t tartott, majd a városi zenekar közreműködése mellett ünnepeles nagy műsört mondott. Műs után a Vigadó nagyertermében gyűlt össze a 3000 re rugó közönség, hogy az I-ös diszgyűlést részt vegyen.

Meisel József brassói apát-plebános, előbb Zomora Dániel püspökhelyettes, praclatus-énekfőnököt, majd a nagygyűlés szónokait, Brassó város polgármesterét Schnell K. Ernőt, továbbá a nagyszámúban megjelent közönséget üdvözölte s egyszersmind indítványozta, hogy az elnöki tisztre Zomora Dániel, püspökhelyettes és Vajna Gábor főgondnok, a jegyzői teendőket ellátására Kölcze Károly dr. és Matheovics Ferenc dr. ügyvédek és Zsigmond György főgimn. tanár keressenek fel. Miután a nagygyűlés ezt egyhangú lelkesedéssel elfogadta, ugyancsak Meisel József apát-plebános indítványára a komoly munkát a Hymnus magasztos éneklésére vezette be.

Ezután Zomora Dániel a nagygyűlés elnöke tartotta meg gondolatokban rendkívül gazdag megnyitóját. A főmórévés célszerűségét, a katolikus öntudat ébredtársának és állandó fejlesztésének szükségességét hangoztatta. Majd a kegyelmes Főpásztor levelet olvastatta fel, amelyben a távolmaradás okát hozta a nagygyűlés tudomására. Ekkor ezután a gyűlést megnyitotta. — Tárgysorozat előtt Kölcze Károly dr. jegyző azt az indítványt tette, hogy a nagygyűlés Mailáth erdélyi püspököt és Rakovszky orsz. gy. képviselőt, mint a kath. nagygyűlés életelő szellemi tavoritát üdvözölje. Miután a nagygyűlés kitörő lelkesedéssel az indítványt magává tette, Krüger Aladár, dr. nagyváradi ügyvéd a „A katolicizmus feladatai a modern életben” című előadását tartotta meg, amit a nagygyűlés falrengelő tappsal honorált. A másik szónok Kállay Ulbul országyűlési képviselő volt, aki mely történelmi tudással s meggyőző érvekkel bizonyította a katolicizmus államfenntartó hivatását. Majd Meisel József apát-plebános tüzes és lelkes beszédben a „Népszövetség és katolikusok” címen értekezett. Déli 1 óra körül járt az idő, amikor az első diszgyűlést berkesztette.

D. u. 3 órákor Zomora Dániel püspökhelyettes és Zsigmond György főgimn. tanár elnöklete alatt a rajzteremben tartották meg a tanoncgylést, melyre a tanonokok kívül a munkaadók is szép számban gyűltek össze. Huszár Károly, országyűlési képviselő volt az előadók elseje, aki megindítóan esettelle a tanonok jelenlegi sivár helyzetét. Utána a népszövetség titkára, Fruhwirth Mátyás tartotta meg előadását a gyermekmunka szerepéről. A tanonc oktatás bajairól, hiányairól Székely János titkár beszélt. Szabó György főesperes-plebános az alkoholizmus káros voltáról értekezett. Ezzel Zomora Dániel elnök a tanulságosan lefolyt tanoncgylést berkesztette.

Esti 8 órákor a katolikus kör és Népszövetség sikerült mulatságot rendezett a városi Vigadó összes helyiségeiben. Az estély programmszámainak mind-egyike várakozáson felül sikerült. Első szám Stadler József brassói karnagyának férfi nyegése volt, a melyet Ujsághy József, Verzár Kálmán, Baehert Endre és Tarján Lajos oly precizen adtak elő, hogy a megismétlés elől kincem bujjhattak. Utána Hohenlohe Károly Egon herceg, nagyszabéri főesperes-plebános a „Szép és jó”-ról tartott sikerült értekezést. A következők számban Pisslinger Lili, Stadler József karnagy zongora kísérete mellett Saint-Sacus: Delta ártájában

ragyogtatta kellemes szoprán hangját. Terszlyánszky Sándor főgimn. tanár humoros monológját a számológép, állandó mosoly-kacaj kísérte. A nő kérdései Vass József dr. pápai kamarás és a budapesti Szent Imre kollégium igazgatója beszélt. A feminizmus és az ortodox-antifeminizmus kérdéseit állította előlérbe bámulatos méltó elokvenciájával. Ezt követte Tarján Lajos által előadott melodráma a „Celli búcsú”-ról. Az estélyt zenekavott fejezte be, amelyet a két Mac-hold testvér, Ujsághy József és Latin Richárd, dr. teljes precizitással adtak elő. Műsor után tánc volt, a mely a reggeli órákig tartott.

A nagygyűlés második napja a d. u. 3 órákor a rajzteremben tartott szociális konferenciával vette kezdetét. — Ezen megjelent a Pozsonyhóli érkeztet Rakovszky István országyűlési képviselő, — aki az elnöki széket megnyitójával mellett foglalta el. — Hangsúlyozta, hogy hajdan az egyház akkor volt erejének teljében, mikor a szociális élet központjában állott s így most is e munkássága adja meg erejét. A konferencia első előadó Ernst Sándor dr., a népszövetség elnöke volt, aki azt hangsúlyozta, hogy a megindult evolúciónak középpontjában kell állania az egyháznak és ezt irányítania kell. Épen ezért a falusi papságnak az legyen a szerepe, hogy a városok lejtődő és haladó kulturájára a falvakat előkészítse. S mivel Erdély speciális konzervatív jelleggel bír, itt mulhatlan és sürgős tenni való várakozik Erdély papságára. — Ezt követte Huszár Károly hasonló irányú beszede a tanítósághoz. Haller István a különféle kath. egyesületek kerkövetelte szükségserzéséget hangoztatta, majd áttért a népszövetség fontosságára és céljaira. Ezután Hermann Antal dr., a kath. polgári iskolaok letésítésére hívta fel a nagygyűlést figyelmét. Boer Pál szorgosabb munkát kért az erdélyi papság és tanítóság részéről szociális irányban. Kövér Gyula a kepmegváltást sürgette, melynek megtörténte nélkül intenzív munka lehetetlen. Kun László kérte a papságot, hogy a Romániába kivándoroltakról előzetesen értesítse az ott élő magyar papokat. Meisel József a család-patronázsra hívta fel a papságot. Zakariás János dr. hasonlóké kér az iparos-tanoncokra néve. Majd Szabó György főesperes-plebános vette védelemba az erdélyi papság szociális tevékenységeit.

D. u. 5 órákor a plebániai templomban Vass József dr., a szó meggyőző erejével beszélt a Krisztusi egyházzól. Ezután Zomora Dániel, püspökhelyettes az Oltárszentséggel adott áldást. A hűvek innen egyenesen a Redutba a II-ik diszgyűlésre mentek.

Zomora Dániel, praclatus-kanonok üdvözölte Rakovszkyt, aki az elnöki széket, megnyitójával mellett foglalta el. Ezután Meisel József, apát-plebános a kath. nagygyűlést üdvözölő sürgönyököt olvastatta fel. Majd Hohenlohe herceg lépett a pódiumra s két kérdésre adott választ: 1. Mit ér a benső meggyőződés, ha nem érvényesítjük azt az élet külső cselekedeteiben? 2. Mit ér a külső vallásosság belső hit nélkül. Utána Haller István beszede következett, aki azt hangoztatta, hogy nemcsak gazdasági, társadalmi, de a politika terén is biztosítani kell a katolikusokat megillető pozíciót. Következő szónok Huszár Károly országyűlési képviselő volt, aki a Krisztusi szemlét gyermeknevelés kérdéseivel foglalkozott. Ezzel az elnök berkesztette az ülést.

Esti 8 órákor Brassó keresztény iparos- és munkás társadalmá gyűlt össze szép számban a rajzteremben. Először Ernst Sándor dr., majd Huszár Károly a munkás kérdésekről beszéltek. Itt a nagygyűlés 2-ik napja bezáródott.

A harmadik napon a rajzteremben folytatást nyert a szociális konferencia. Szabó György, főesperes-plebános a papság- és a tanítóság figyelmébe az egyházmegyei takarékpénztárak letésítését ajánlotta. Sokkal hozzájárulása után e kérdést a nagygyűlés magáévé tette.

Délután a plebánia templomban Bálint Lajos főesperes-plebános hatalmas beszédben mutatót rá az Eukarisztikára, mint a mai élet kiapadhatlan boldog forrására. E beszédet a „Te Deum” diadalmas éneke követte.

Esti 6 órákor Rakovszky I. elnök a III-ik diszgyűlést nyitotta meg a Redutban. Itt olvastak fel Mailáth püspök köszönő tavoratát, nemkülönbön azt a lesújtó hírt, hogy a kegyelmes főpásztor sógora elhunytja miatt meg nem jelenhet az utolsó napon sem. Az első pontot Vass József dr. vaslogikájú beszéddel töltötte be. Szerinte a radikalizmustól vallási tekintetben óvakodni kell, mert könnyen elveszítheti a Krisztust. Rakovszky I. elnök a destruktív irányzatáról értekezett. A jelen szomorú helyzet okát 3 dologban találja fel: 1. Az indolens keresztény intelligenciában. 2. A papságban és főpapság egyrészében mely nem veszi ki részét a küzdelemből. 3. Az autonómia hiányában.

Ezután a brassói népszövetségi igazgató, Szelyes Dénes főgimn. tanár, szentszéki tanácsos, nemkülönbön Meisel József úgy a szereplőknek társasá-

gát, mint Brassó város társadalmának buzgó részvételével azzal a hó óhajjal köszöni meg, hogy az elvetelt magból a gyümölcsözőt termeljen. Zomora Dániel ezzel a három napon nagygyűlést berendezte. Ezt a Transylvániában tartott farsas vacsora követte, amelyet Brassó város katolikus társadalmá, a nagygyűlésen résztvevő és szerepelt férfiak tiszteletére rendezett.

Zsál.

Köszönetnyilvánítás.

Dal- és zeneegyesületünknek a kolozsvári országos dalversennyel kapcsolatos költségeire adakoztak:

Zsidó István városi végrehajtó ivén Gyalóky Sándor főispán 30 koronát, Lenk Lajosné 2 koronát, Nuriánsy Márton, Gábor Lajos, Rafael Mihály, Fekete Vilmos, Veress Elek, Berkovits Samu, Ellhes Zsigmond, Heke Agoston, Grünvald Albert, Tabak Jakab 1-1 koronát, Gross Ferenc és Magyar Hermin 3-3 koronát, Szebenyi és Gross-cég 2 koronát.

Orbán Mihály m. kir. adóhivatali tiszt ivén: Lacher Gyula 4 koronát, Ambrus Dénes, Tóth Vilmos, Tompos Károly, Véger János, Dr. Kovács Gyárlás, Dr. Botár Benő, Domokos Sándor, Lázár Miklós, Székely Miklós, Gyergyai Béla 1-1 koronát, és Ferenczy József 50 fillért.

Sprencz György kmhp. tisztviselő ivén: Bartha Károly 6 kor. 67 fillért, Novák Rezső 3 koronát, Cséh István, Balázs András 2-2 koronát, Szabó Bálint, Csizsér, Juliska, Pongrácz Irén, öv. Köszeghy Lászlóné Dóczy János, Rajz Antal 1-1 koronát.

Motlován Péter fodrász gyűjtőivén: Vakar L., öv. Nagy Sándorné, dr. Fejér Antalné, Potoczky Márton, Csámpár János 2-2 koronát.

Orbán Tivadarné ivén: Mikó Bálint ny. 1-1 koronát, Dr. Pál Gábor, Dr. Szántó Samu 5-5 koronát, Kassai Lajos, Dr. Tauber József, Dr. Rozenfeld, Dr. Dulfiszky József, Janovitz Józsefné 3-3 koronát, N. N., Dr. Gal József, Dávid Péter, Filó Károly 2-2 koronát, Orbán Tivadarné, Nagy Boriska, N. N., H. G., N. N., K. G., H. G., B. L. 1-1 koronát.

Pál Ignác m. kir. adóoszt. gyűjtőivén: Dr. Ády Endre, Bálint Alajos, Gál Sándor 1-1 koronát (a nyugtázást a jövő számban folytatjuk).

Fogadják a nemesszívű adakozók a dal- és zene egyesület legnálásabb köszönetét.

HIRÉK.

— **Tanítónői kinevezés.** Manglitz Karola a városi állami, elemi iskolához neveztetelt ki.

— **A helybeli vadásztársulatnak** f. hó 19-én volt rendkívüli közgyűlése, melyről előzetesen mi is hírt adunk. A tárgysorozathoz f. hó pontjai voltak: Elhatározatott, hogy február 1-ével mérgezést fog eszközölni, a vadásztérület ragadozó állatai ellen. 200 korona utaltatott ki tényszavadak beszerzésére. Husvétkor a társulat vadászballt rendez. Több interpelláció is volt, végül pedig tagfelvételle került a sor, több jelentkező közül hárman vettek fel.

— **A főispán lemondása.** A „Pesti Hirlap” egyik közelebbi száma azt a hírt közölte, hogy Gyalóky Sándor főispán eltávozik, helyette a főispán Fejér Sándor alispán lesz, alispán pedig Bartalis Ágoston főtisztigabiró. Gyalóky Sándor indignálódva cáfolta a hírt a lapok útján. A cáfolathoz a „Csik Hirlapok” azon megjegyzést tette, hogy a fel-felbukkanó híreket innen ellenzéki oldalról kolportálják. E ítélevés azonban alaptalan, hanem az **egészen bizonyos, hogy tendenciózusan az a közlemény a felkinálkozás az aspirálás** célját szolgálja s nem Szeredából, hanem „alább” fekvő területről ered. Valaki fel akarja hívni magára a figyelmet **áhirek** és és legutóbbi szereplése révén. Ezt látjuk — a hír meggett.

— **Halálozás.** Troknya Ferencné szül. Gödényházi Tar Jolán jan. 19-én hirtelen elhunyt. Ellunytat Troknya Ferenc kir. pénzügyi tanácsos és fia, továbbá kiterjedt rokonsága gyászolja.

— **A legény-estély** az idei hétfőn február 7-én lesz megtartva, előnkül Miko Bálint ny. főispán ur kérésttel fel. A sikert a szervezők hatalmas gárdája biztosítja.

— **A múlt vasárnapi ismeretterjesztő előadás** névója is oly magas volt, hogy a jelenlévők melán részesthettek óvációnban úgy Filip Lucikat, aki az újabb magyar líráról tartott előadást, mint Kádár Ferenc gimn. tanárt, aki a görög építészet műremekeit vetítve képeknél ismertette. Az ismeretterjesztő előadásokra szívesen hívjuk fel olvasóink figyelmét. A következő előadás is a szokott helyen, a gimn. tornacsarnokban lesz 25-én d. u. 5 órákor. Előadók: Agner Béla: A széki népköltészet. Venczel József: Légiázhajózás (vettelt képekkel, leggomb-olbocsátás).

— **Népház Csiklapocán.** E község gazdakörének, szövetkezeteinek és műkedvelő társaságának vezetői elhatározták, hogy a község népének művelődése, elhatalozási előhaladása céljaira népházat fog létesíteni. E határozat kivételre az első lépés megtörtént, amennyiben Kiss Ernő gazdasági felügyelő a tervrajz és költségvetés elkészítésére 100 korona államségélyt eszközölt ki. Ezt a tervet és költségvetést a község építészé Bóncz Antal elkészítette. A rajz egy igen jó ízléssel konstruált, 36 méter hosszú épület tünelt fel, melyben egy 7-10-14 méter méretű színházterem is foglaltatik. Ez a terem nemcsak színelőadások, hanem bálók, ünnepélyek, népgyűlések, ipari tanfolyamok és nyári óvoda céljaira volna szánva. Ezenkívül kényelmes helyiségek a gazdakör, birtokosság, szövetkezetek és egyesületek számára. Az épület igazi díszre volna meg egy városnak is. Most csak az kezezi kérdés tárgyalni, hogy mikor és miből épül fel? Reméljük azonban, hogy a község a polgárság és az erkölcsi testületi összevetelt ereje mielőbb letó alá fogja hozni ezt is.

— **A tusnádfürdői tüzesethez.** A győgycsarnok égett volt le, mint mult számunkban jeleztük, most azon értesítést vettük, hogy az nem tellet meg a valóságban, hogy a győgycsarnok épülete biztosítva nem lett volna. A fürdőszövetkezet irattartat és összes iradai berendezést sikerült megmenteni, a mentes körül a csendőrség érdemeit emlegetők ki, mert nekikül azok odavesztek volna. E tényert az igazgatóság ezuton is köszönetet mond a csendőrségnek.

— **Szerencsétlenség a jégen.** F. hó 14-én d. u. 4 órákor Györgyalp Ferenc, dr. Györgyalp Domokos vm. tiszt egyest fia a jéggályan kocsalyázás közben a lábát eltörte. — Tuna Matyas gimnáziumi tanuló ugyancsak lábát törte, csúszkálás közben a gimnázium udvarán. A tízperces szünidő alatt cserkédelt le több társával egy hasab fán s e közben tört el a jobb lábára.

— **En a Ta-Csing a császár üdvözölte!** Olvassuk az Est Január 22-iki számában, ahol e lap tudósítója beszámol a kínai köztársaság elnökével Jungsikajjal való beszélgetéséről. A fenti szavakat a detronizált császár követi intézte a kevéssel ezelőtt megvalósított elnökhoz, akkor, amikor ott az államok kiküldöttjei üdvözöltek. Ezen történelmi remniszcencia után szamol be a tudósító a kihallgatásról, mely alatt az elnök kina juvendo reformjairól is beszelt, a katonai reformokot kivül szolt jogi reformokról, kötelező iskolaiatogatosról, állami tanítóképzésről stb.

— **Csikban olcsóbb tűelő anyag a legdrágább közén is az itt termelt búkkianál!** Ezert nem gyozzok elege ajánlani olvasóinknak a köszönetülteshez való átparolást. Mindazon kályhákban, ahol a fa jól eg, egethető közén is, legelőbb faval kell alagylatni, különösen a Haromszékemgye közepi barnaszén eg jól a közönséges kályhákban is, ez azonban most nem kapható, mert a banya új berendezés alatt van, csak öszre állást állítást. Köszönbánya R. T. van Tatan is. A részletes árosszelasolító adatokat — tur össze gyűjtöttük — helyszűke miatt nem hozhatjuk, támpontul annyit, hogy a képecszent ott kocsirakva egy koronába kerül metermázsázzant. A porosz közén metermázsája 59 korona. Csikszereda bármely pontjához hazhoz szállítva.

— **A esikesei postaügynökség** működését január 21-én megkezdette.

— **Ajnád utolsó postája.** Csikszentmihály p.-u. lett.

— **Ipartestületi bál** lesz február 1-én a Vigadó nagytermében.

— **A katolikus tanítónői-kántorok.** A legutóbbi magyar püspöki konferencia gondoskodott arról, hogy a tanítónőképző-intezetek a kántorképzés anyagát a saját tantervükbe illelvegyék, az orgonázást, egyházi éneket, szertartásokat a tanterv előírása szerint nem kötelező tárgyakent tanítsák és a jelentkező növendékeket ezekből a tárgyakból a megszabott módon osztalyozzák. — Minthogy azonban ezek a tanítónőkántorok egyik-másik egyházi szertartásnál személyesen nem respondeálhatnak, mar alkalmaztatásuk kezdeten köteleseggüké kell tenni, hogy az iskolásgyermkekkel énekkart szervezzenek, ezt az egyházi énekekben gyakorolják és a responzóriumokat velük énekeltessek. A püspöki kar e határozatot az egyházzgyemekkel fopasztorai most korlevél útján közlik papjaikkal, de hangsúlyozzák, hogy szükségletlenül és föhatóságú engedély nélkül a kántori állásra nőt ne választanak meg, megválasztás esetén pedig jegyzőkönyvileg tegyék a tanítónőkántorok köteleseggé a gyermekkar szervezését és a gyermekeknek az egyházi énekekben való gyakorlatat maguk a papok is szervezínazzák.

— **Kagoschima Japán szigetváros pusztulása.** A túzhányó által elpusztítottak száma még nem ismeretes, de sejlem lenet, hogy több százan odavesztek. Kagoschima több jappani nagyság szilóvárosa volt. Így az Oyama-e, Togo és Kuroki-e, hogy csak hármat említsünk azok közül, akik az orosz-japan háboruban kitűntettek magokat.

IRODALOM.

Lázár István. Az édes anyaföldön időnkint hatalmas erők törnek fel. Az eg csillagzatlan időnkint

nagy lényű üstökösök vonulnak át. A sok nyomorúsággal, azeg bajjal-gondjal küzködő széki nemzetnek egy ilyen hatalmas feltörő, üstökösént világitó csillaga Lázár István.

Gyergyó haborította bérci között látta meg a napvilágot 1881-ben Gyergyószentmiklóson. Érettségét a székiesség anyavárosában Székelyudvarhelyen telt, az egyetemet Budapesten végezte. Mint a legelőbb írő, Lázár István is versek írásával kezdte irodalmi működését — Pista korában. Nagy verskötletére igen kedvesen emlékezik meg vissza az olvasója: „D a l o k egy a r a n y h a j u l e á n y r ó l” 1903. „Hires földön, széki földön” 1906. „Szenvedések könyve” 1908. „Jézus” verses dráma 1908.

Első regényét 1910-ben írta a „Sátán” címen, mely a Budapesti Hirlapban jelent meg s egyszerre országshírű nevet szerzet Lázár Istvánnak. Az elismerés, az ünneplés megittasította lelket és azóta csak onta újra hével gyönyörű regényeit, melyek az új magyar irodalom gyöngyei. „B e t u l i a v i r á g a” című regényét románra fordították, több műve jelent meg német nyelven. Ma közel 30 kötet hirdeti Lázár István írói nagyságát, csodás képzelőtehetségét, óriás készttségét és virágillatos lelki világot... Ez a kincs először is a miénk, a székielké!

A Budapesten élő székielék „P e t e r l y a s z t a i l t á r s a g a” kicsiny, de lelkes gárdája a tavaszon két könyvet ad ki Lázár Istvánról. Az egyik „H á g á r” bibliai tárgyú regény. A másik „V i h a r u t á n k i s s ú t a n a p” válogatott székielékgyűjtemlével. A két könyv előfizetési ára együtt 5 korona. Előfizetésre gyűjtemlével küld: P e t e r l y T a m á s í r ó, (Budapest, IX. Köztelek-utca 8.) minden levelezés és előfizetési pénzek erre a címre küldendők.

Hóvirágok. Tel van Nagy-Magyarországon, borzasztó tél szörnyűséges eszaka. Szerre a hazában lehajlott lövel bujka a magyar, mintilgyha lelkében örökös bűnököt hordana. Kevesen vagyunk, kik emelt lövel, satekintettel, összeszorított ököllel járunk. Kevesen vagyunk, de: vagyunk!

A mi tekintetünk egy-egy eltévedt sugár, mely a dicso multakból visszajár, hogy kísérete az eszjakat. A mi szavunk az élet szava, mely tátonóg sebet öl a tel borzasztó csendjén. A mi lejnünk sohasem hajol meg, de lehull, ha kell a csilligo telér hóra és csurgó vére pirosra festi azt...

Tel van Nagy-Magyarországon, borzasztó tél és szörnyűséges eszjaka. De a téből, a fagyos hó alól büszken emelkedik ki első hirnök a messi közelő tavasznak, a telér, mosolygó hóvirág, és hirdeti, hogy ott lent, hideg és hó alatt új élet készül, új hajtás fakad... És mosolyog az eg, kacag a napsugár, mely a dicso multakból vissza-visszajár... És többen, mind többen leszünk e hazában azok, kik emelt lövel, satekintettel, összeszorított ököllel járunk...

„Hóvirágok” cím alatt ír Portik Andor egy könyvet, melyet olvasóközönségünk figyelmébe ajánlunk. Kapható a szerzőnél Kolozsvárt. Monostori-ut 150.

Kémenes Antalnak újabb könyve jelenik meg közelebb Budapesten. (Wodianer F. és fiai VII. Andrássy-ut 21.) A széki rovásírás és a tulajdonjegyek c. munkájában a tudomány eddigi állapontjával szemben azt vitatja, hogy az egyes széki családok birtokában manapság is megélt tulajdonjegyek az ősi széki rovásírás lennmaradt emlékeinek tekintendők. A mi a jövő hóban kerül a könyvpiacra, ára 2 korona lesz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. J. urnak. Az értesítést és a nyelvtani cikket köszönettel vettük, utóbbi azonban nem használhatjuk, mivel ily irányú tudományos cikkek közlése programunktól kissé távol esik. Egyiköcnek sincs — nezetünk szerint — teljesen igaz, mert nem az döntendő el, hogy X—Y. tanár ürje-e azt, hogy tanítványa a nepies kifejezéseket használja-e, vagy sem, hanem az a lényeg, hogy a tanítványunk tudnia kell, hogy egyes nepies kifejezések milyen irodalmi szó felet meg. Mert a gyakorlati alkalmazást illetőleg erről tájékozva kell legyünk. Egy — Erdélyen túli hatóságú beadványban pl. nem használhatjuk a pityóka, török-buzs stb. kitételeket anélkül, hogy megne mosolygónan, míg nepies stílusban írt tárcában, szatírakban stb. a tájszavak sikerrel használhatók.

Özv. Sz. J. urnónek. A január 3-iki számunkból csak gyűrti példányt küldhettünk, s ez egyszersmind az utolsó teljes példányunk e számból. Fél évi előfizetést ez uton is nyugtázzuk.

L. G. urnak. 3-ik számunkból, sajnos, már nem küldhettük. A többi számok pontosan loznak expedáltami.

Sz. Orsz. Értesítéseiről a jövő számban.

Sz. Tanügy. Köszönet figyelmünk telébbresztéséért a megjelölt cikket illetőleg: arra a jövő számban lognak kiterjeszkedni.

Irodalmi értesítések beküldőinek: Az ajánlott munkákból mindég cseleztü 1 mutatványpéldányt beküldeni a szerkesztőségnek; így a legjobbat akarat mellett se ajánlhatjuk a munkáikat annyira, mint ahogy azok külfömben ajánlhatók lennnek. (A munkák kívánata visszaküldetnek.)

A. P. urnak. Bocsanát, hogy nem közöljük, de e tárgyban a közölt értesítést vettük előbb!

(Cs. I. Cikkét köszönjük, a jövő számra maradt,

CSARNOK.

Bem proklamációja.

Lapunk mult számában hivatkoztunk egy nevezetes kiáltványra, melyet Teleky Sándor gróf hátrahagyott irataiból ismerünk s most az oláh paktum idején érdemes megemlékezni arról, hogy Bem hogy akarta rendezni az oláh kérdést. A tulságos radikális-cmus csak látszat, mert hiszen a nemzetek és népek egymáshoz való viszonylatában semmiféle jogszabály nincs, a tettek csak a létéri küzdelem irányítói. Amit „nemzetközi” jognak neveznek az csak az erősebbek akarata. Hogy kinek van joga Erdélyhez? A románoknak, mondják szomszédaink. Ha e téren jogszabály létezik is, akkor se lenne igazuk, mert ők se ösölakók Erdélyben. Mi a honfoglalás fejevtenyőre hivatkozunk, melyet Európa szankcionált. Ez is jó rögön volt. És a jelenben meg a jövőben is csak fejevtenyőket szankcionálnak, a kultúra fejevtenyői alig esnek lábba. Legfeljebb a kulturált embercsoportnak van több nyereséi esélye a mérközésenk-nél. Résen kell lennünk e szerint minden téren!

A proklamáció.

Erdély lakásaihoz!

Urbánóti ellogott levelek tanusítják, hogy ő amítáisaival törekszik tisztjeinket hiszegésre bírni, — s így történt, hogy őrnagy Kofler, ki a tihai határon állomásein Bukovina ellen örködővén, a hegyekről gyorsan rohanó oláhok és sorkatonaság által körül-véve, három gyalog-század, — egy szakasz lovas-ság — és két ágyúval ellogott. — Ezen gyalogatos áruslás következtében sikerült az oláh főnökök Bukovinából Erdélybe fegyverés erővel betörni és az oltani lakosság nagy részének közremunkálásával csaknem Dézsing előrenyomulni. — Urbánóti, mint a naszdói határon ezred egykori ezredésének könnyű volt amítáisaival több oláh határoni faluk lakosait újra felizgatni, és őket a magyarok elleni fegyverőfarsá, és egyesek orgyilkolására, — mit f. évi február 14-iki felhívásban nyíltan ki is mond — reábirni. — Bár tervei azoknál nem is sikerültek, kik a magyar kormányhoz lí ragaszkodásukat nyíltan megmutatták; de talált ismét olyanokra, kik a magyar kormánytól nyert közbocsánatot megvetve, fegyveres kézzel új-lag a magyar kormány ellen kikelti merészelték. — Gyengesség volna tehát az ily egyéneknek még több ízben bűnököt felejteti, kik törvénytelen tetteik által az átladalom, bírtok és személy biztonságát veszélyeztetik.

Hogy Urbánóti amítáisi újabb beütése alkalmával leginkább a határoni helyiségek lakosaira hatottak kitetszik abból, hogy ezen helyiségek lakói mind hozzá csatlakozván, lakhelyeiket oda hagyva, s midőn őt febr. 26-án Erdélyből Tihuzán keresztül küztem, különösen Oláh-Budak helység lakosai egy lovas osztályom ellenébe fegyverés kezeket emelni nem állottak; — a következő tény azonban még többet tanusít, minők következtében szükség, hogy ezen helyiségek lakói legkeményebben bünhődjenek, — ha egy teljes törvény nélküli állásba magunkat helyezni nem akarjuk; ugyanis:

Febr. 28-án történt, hogy alezredes báró Bánffy János, gróf Teleky Sándor és főhadnagy Remény Miklós Besztercey Marosvásárhelyre utazván, Kis-Sajó és Monor határoni helységeken keresztül, a midőn már előre összegyűjtött mintegy háromszáz főre terjedhető oláh csapatall puska lövések közt azon felkiáltásokkal „a magyarok futnak, öljük meg őket” megtámadtattak. — Az érintett egyének csak az által menekültek, hogy gróf Teleky Sándor több jeles fegyverekkel bírt, melyeket az inas folyvást töltvén, az urak által a megtámadókra kilöveket s csak akkor oszlott szét a csapat, midőn az utaláló gyilkosok közül mely eslelt s többen pedig megcsbesítették.

Egy óra mulva ezen eset után egy csekély számú lovaság fedezete alatt magam is keresztül hajtván e helységeken, csudálkozásomra a helységeket üresen, lakosait pedig vad futással az erdőbe menekülni látam, holott midőn február 25-én Besztercére utazván, e helységeket férfi- és nőlakosokkal tömve szemléltem, midőn egyszersmind őket a magyar kormány iránti engedelmességre emlékeztetém.

Ezen gyáva és hízegő gaz lakosai a nevezett két helységnek valószínű, hogy nem tudták, hogy az általuk báványgék tisztelt védőjük, Urbán Borgo-brund és Tihai előtt febr. 26-án este és 27-én történt regeli csata után vitéz csapajaink által a határonkon tul tüzeltet s előttem ment jó tisztjeimben megverett szökevényeket néztek, kiket egyszersmind könnyű módon meggyilkolhatni gondoltak.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Élhetetlenségünk.

Mindannyiszor előnt a pulykaméreg, valahányszor tekintetem életünk megnyilatkozásának egyes fázisaira esik. E részletekből egy kép alakul ki, amely facsaró érzésekkel győri szivemet.

Vizsgáljuk csak a gazdálkodás ügyét. Nem ér az egy rossz cseréppátt. Kora tavaszról, szőlőtől öszig munkálja pl. az alsziki székely földjét, aztán az év végén elad egy pár szekér gabonát, meg pityókát. Takarmányi éppen csak, hogy elég állatainak. Állatot piacra ritkán nevel, vagy ha igen, elad egy pár sertést avagy majorságot. Ennyi az egész üzeme és így tart az évről évre. Gyümölcsstermelés, zöldséggel való bibelődés, mondjuk bolgár-félé módon, továbbá a néhézset nem kell a székely atyafiaknak inkább két kézbél szekereskedik a felcsiki, hogysen ithon egy kis modern gazdálkodást üzne. Mert föld az elég van még Csikban is csak nincs, aki okosan, céltudatosan művelje. Itt vannak a városi és a járási állatorvosok

Itt a földműves iskola, itt a székely kirendeltség, itt a vármegyei gazdasági bizottság. — Mindannyi külön-külön és együttesen is egy modern gazdasági tényezők s ezek dacára a gazdasági élet a régi rossz, mert avult csapáson halad.

Csikban nem gazdálkodik a gabonatermelés. A legjobb esetben is csekélféltérmet nyerünk belőle. — Itt a szarvasmarha tenyésztésre és a takarmánytermelésre kell helyezni a fősulyt. Ezek kifizetik magukat, de egyéb nem.

Méltosleg a kertészet is igen ajánlatos. Utóvégre nemcsak szegény, de gyalázat is a csiki székelysége, hogy ide idgcennek idegenből hordják a legtöbb oly piaci cikket is, amely nálunk csikországbán is megteremnék, ha arra valók volnánk mi; de nekünk csak a kész kell. Aztán természetes, nem tudunk egzisztálni csak tengődünk. Nem lévén kellő fedezet igényeink kielégítésére (a jó élet, öltözködés, káros szokások s más egyebekben haladunk, eluszik a föld, el a ház a bankoknak, az uszorsókoknak s mehet a székely jobb hazát keresni. Csak így állunk a társadalmi intézményekkel is. Ahelyett, hogy vállalt váll-hozt volna, pl. egy hitelszövetkezeten tömörölnék, az osztalék-politikás részvénytársaságokhoz fordulunk pénzért. Ezeket hializjuk s nem a magunk gyarapodását a szövetkezés révén. Gyermeketi iskoláztatására nem sokat ad a székely. Egyet-kettőt kiválaszt közülök, azokból uragt csinál. A többinek elég, ha ir és olvas ugy, ahogy. Eszedgában sincs kiaknázatlán az el. isk. mindkét tagozatát vagy az ifjusági egyesületet. Erre vezethető vissza a falvakban a sok baromember és a veszélyes legénység letezése. — De itt van az eredeje annak is, hogy a mai székely ifjuság cseléd sorra jut tetemes százalékokban ahelyett, hogy az ipari pályán vagy a kereskedőin igyekeznék érvényesülni. Igen, mert rövidült. Nem nyílhottak ki annyira a szeme, hogy saját körén tul lásson.

Nem láthatni ilyenek nyomát sem közöttünk a társadalmi művelődési tényezőknél. Csikszereda éppoly szegény ezekben, mint Fitőd. Fitődön a korcsmába járnak szórakozni az emberek, Csikszeredában s kávéházakba meg a vendéglőbe itt kártya segítségével kilosztják egymást az emberek, ott egymás fejét verik be az atyafiak. Pedig nem kellene tartani, hanem ott, hogy külön-külön helyeken a férfi és nő cselédeknek is otthonuk legyen, ahol üdvösen szórakozhatnának 1—2 órán át ünnepek délutain legálabb.

Micsoda egy agyalurtság ez?! Gondolom, mondják sokan. S igazuk van, mert itt még az urak sem tudnak fönttartani egy kaszinó, a polgárságnak sincs sem olvasó, sem más köre vagy ha van, nevében van, cím, tartalom nélkül. Fitődön, vagy Csicsobán éppen így van. Meglehet ott is a gazdakör, mint nálunk a Kaszinó, vagy a polgári kör. Mi csak táncolni tudunk Csikban. Ez van bőven egy-egy színházszáddal. Tölünk lehet ismeretterjesztő előadás, lehet felolvasó-estély Eötvös J. br., Deák F., Kossuth L., Széchenyi I., Bethlen G., Rákóczi F. vagy akarki nevével kapcsolatban, lehet bár üdvös, és hasznos írás elég, mind a pusztába haló szavak ezek...

Minden ilyesfélénél többet ér minékünk egy maskura bál meg a bakterválasztás.

Ezek értent aztán van érzékünk. Vajjon meddig tart még ez a fals uton való járás? Sokáig nem tarthat, mert megöl minket székelyeket rövid idő alatt saját éheltettségünk.

K.

49—1914. szám.

Arverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbíroságnak 1913. évi V. Sp. 1. 1015/2. sz. végzése folytán Dr. Gál József ügyvéd által képviselt Jakab L. Gyula csodótömege végrehajtató részére 67 kor. 62 fill. tőkekövetelés a jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 920 koronára becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbíroság 1913. V. 754/1. számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglatatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásán Tuzadó közösgében leendő megtartására határidőül 1914. évi január hó 27 napján délután 3 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt kocsit, szökér s egyéb ingóságok a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett, szüktség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívattunk mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követeléseit megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a jogszökönyvből ki nem tűnik elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kiküldöttül írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Csikszentmárton, 1914. évi jan. hó 14. napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

99—1914. végreh. szám.

Arverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbíroságnak 1913. évi Sp. 575/2. számú végzése folytán Dr. Márton Gábor ügyvéd által képviselt, Miklós György csodótömege végrehajtató részére 50 kor. tőkekövetelés a jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 705 koronára becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbíroság 1913. évi V. 637/1. számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglatatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Csikszentmáson közösgében leendő megtartására határidőül 1914. évi február hó 4-ik napján délután 4 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt szőna, svájcer tehén, borjúk a egyéb ingóságok a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett, szüktség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívattunk mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követeléseit megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a menyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jogszökönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kiküldöttül írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Csikszentmárton, 1914. évi január hó 22-ik napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

20—1914. végreh. szám.

Arverési hirdmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbíroságnak 1913. évi V. 1560. számú végzése folytán Dr. Mészöly Imre ügyvéd által képviselt Glogowky és Társ végrehajtató részére 1000 kor. követelés a jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1245 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbíroság 1913. évi V. 1560. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglatatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásán Csikszeredában leendő megtartására határidőül 1914. évi február hó 5-ik napjának d. u. 2 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig írógép, írósztal, könyv szekrény, könyvek stb. a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett szüktség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívattunk mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követeléseit megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a menyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jogszökönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kiküldöttül írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár főslegere fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1914. évi január hó 14. napján.

Keresztes Gyula
kir. bír. végrehajtó.

Szám. 83—1914. végreh.

Arverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbíroságnak 1913. évi V. 1627. számú végzése folytán Dr. Csudó András ügyvéd által képviselt Farkas József végrehajtató részére végrehajtást szenvedő ellen 2000 korona követelés a jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3376 koronára becsült ingóságokra a kir. járásbíroság 1913. évi V. 1627. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglatatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásán Csikszentdomokoson leendő megtartására határidőül 1914. évi február hó 3. napján délelőtt 11 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: bolti árúcikkek stb. a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett, szüktség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívattunk mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követeléseit megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jogszökönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kiküldöttül írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár főslegere fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. évi január hó 16. napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

45—1914. végreh.

Arverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbíroságnak 1913. évi Sp. V. 809/2. számú végzése folytán Dr. Márton Gábor ügyvéd által képviselt Kulik Sándor baróti lakos végrehajtató részére 238 korona követelés jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1230 koronára

becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság 1913. V. 732/2. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltaták követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, a végrehajtási szennved lakásán Csikszentgyörgy községben leendő megtartására határidőül 1914. évi január hó 28. napján délután 2 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig lovak, szekerek a legelőtűt görögnek kézzepénzfizetés mellett szükség esetén becsárón alul is el fognak adni.

Felhívotnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételéről a végrehajtató követelést megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttel írásban beadták, vagy pedig szóval bejelenteni elne mulaszták.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Csikszentmárton, 1914. évi január hó 17-ik napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

31—1914. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. bíróságának 1913. évi V. 36728. sz. végzése folytán Dr. Hajdu Viktor ügyvéd által képviselt Hazai általános biztosító részvénytársaság budapesti bef. cég végrehajtató részére 75 kor. 15 fill. tökéketelés a jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesőt lefoglalt és 682 koronára becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbíró-ság 1913. V. 653/2. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltaták követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szennved lakásán Csikszentmárton községben leendő megtartására határidőül 1914. évi január hó 31. napján délután 4 órája kitűzték, amikor a bíróság lefoglalt szena, marhák, szekerek a egyéb ingóságok a legelőtűt görögnek kézzepénzfizetés mellett, szükség esetén becsárón alul is el fognak adni.

Felhívotnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételéről a végrehajtató követelést megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a jegyzőkönyvből ki nem tűnik elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttel írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulaszták. A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Csikszentmárton, 1914. évi jan. hó 15. napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Szám. 13380—913. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszeredai kir. tszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Csikvármegyei székelybank részvénytársaság végrehajtatonak Bartis Sándor és Bartis Rozsa végrehajtást szennved elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérésére a végrehajtási árverési 1500 korona a jár. erejéig az árverést csikszeredai kir. tszék

területén levő, Csikszoreda város határában fekvő a csikszeredai 148. sztykben A f. a. foglalt alábbi ingatlanokból a Bartis Rozsa férj. Schulleri Dánielnek nevében álló háromnyolcad rész járandóságra és pedig:

6. rendszám 81., 62. hrsz. ház, udvar és kaszáló háromnyolcad részére 900 kor. 40 fillér. 6. rendszám 633. hrsz. szántó háromnyolcad részére 4 kor. 87 fill. a zsögöd közép határában fekvő, a zsögödi 1094. sztykben A f. a. foglalt alábbi ingatlanokból a Bartis Rozsa férj. Schulleri Dánielnek nevében álló háromtizenhatod rész járandóságra és pedig: a 4. rdz. alá bevezetett 1035 négyzetl. közhelybeli háromtizenhatod részére 3 kor. 75 fillér. az 5. rdz. 1398. hrsz. haszáló háromtizenhatod részére 15 kor. 79 fill. a 6. rdz. 1712. hrsz. kaszáló háromtizenhatod részére 1 kor. 50 fill. a 7. rdz. 1938. hrsz. kaszáló háromtizenhatod részére 9 kor. 75 fill. a 8. rdz. 3247. hrsz. szántó háromtizenhatod részére 6 kor. a zsögödi 420. sztykben foglalt alábbi ingatlanokból a Bartis Rozsa férj. Schulleri Dánielnek nevében álló háromnyolcad rész járandóságra és pedig: a 24. rdz. 1399., 1713., 1714., 1715. hrsz. kaszáló és szántó háromnyolcad részére 24 korona, a 25. rdz. 1716. hrsz. szántó háromnyolcad részére 2 korona 25 fill. a 26. rdz. 1939. hrsz. oltmelléki kaszáló háromnyolcad részére 9 kor. 75 fill. a 27. rdz. 4784—3244. hrsz. bérci szántó háromnyolcad részére 4 kor. 50 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelt.

Az árverésre hatánapul 1914. évi április hó 29. napjának d. e. 9 óráját a csikszeredai kir. tszék, mint tlkvi hatóságnak hivatalos árverési helyiségébe kitűzi.

Árverezni szándékozik tartoznak minden egyes ingatlan kikiáltási árának 20 százalékát mint bánatpénzt kézzepénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a bánatpénzt az általa ígert vételár 20 százalékáig nyomban kiegszíteni, mit ha meg nem tenne ígérte figyelmen kívül marad s a haladéktalanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adható.

A kir. tszék, mint tlkvi hatóság.
Csikszereda, 1914. január hó 3-án.

A kiadmány hitelül:

Szopos Lajos s. k. **Kozma,**
kir. tszék. bíró. kir. televkvezető.

Szám. 13280—913. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszeredai kir. tszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Daradics Felix ügyvéd csikszeredai lakos végrehajtatonak Ifj. Pál Jánosné szül. Vas Veronika csiktaplocai lakos végrehajtást szennved elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérésére a végrehajtási árverést 42 kor. töké, a jár. erejéig az árverést a csikszeredai kir. tszék területén levő, csiktaploca község határában fekvő a csiktaplocai 2116. sztykben A f. a. alatt foglalt és végrehajtást szennved nevében álló 2. rdz. 2313. hrsz. szántóra 56 kor. 3. sorsz. 3370. hrsz. kaszálóra 66 kor. 4. sorsz. 4517. hrsz. kaszálóra 12 kor. 7. sorsz. 1909/1. hrsz. szántóra 95 kor. 8. sorsz. 2423. hrsz. kaszálóra 2 kor. 9. sorsz. 2423/2421/1. hrsz. kaszálóra 6 kor. 10. sorsz. 3867/1., 3868/1. hrsz. kaszálóra 1 kor. 11. sorsz. 3869/2. hrsz. kaszálóra 12 kor. 12. sorsz. 3870/2. 3871/2. hrsz. kaszálóra 53 kor. 13. sorsz. 3872/1. hrsz. kaszálóra 5 korona, 14. sorsz. 1188/2. 1199/2. 1200/2. hrsz. szántóra 59 kor. 15. sorsz. 7275. hrsz. legelőn 108 kor. 17. sorsz. 2425. hrsz. kaszálóra 8 kor. 18. sorsz. 3177/2. hrsz. kaszálóra 17 kor. 19. sorsz. 883. hrsz. kaszálóra 6 kor. 6. rdz. alá be-

vezetett 1938. négyzetl. közhelybeli illetményro 41 kor. 16. rdz. alá bevezetett 5 hold 1070. négyzetl. közhelybeli illetményro 359 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelt.

Az árverésre hatánapul 1914. évi április hó 21. napjának délelőtti 9 óráját Csiktaploca község-házához tűzi.

Árverezni szándékozik tartoznak minden egyes ingatlan kikiáltási árának 20 százalékát, mint bánatpénzt kézzepénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a bánatpénzt az általa ígert vételár 20 százalékáig nyomban kiegszíteni, mit ha meg nem tenne ígérte figyelmen kívül marad, s a haladéktalanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adható.

A kir. tszék, mint tlkvi hatóság.
Csikszereda, 1914. január 2-án.

A kiadmány hitelül:

Szopos Lajos s. k. **Kozma,**
kir. tszék. bíró. kir. televkvezető.

Birtok bérbeadás.

Csikszereda város közvetlen szomszédságában, 3 kilométer távolságban Csikfőtódon folyó évi április hó 1-től bérbeadó több évre 45 hold szántó és kaszáló birtok, 4 hold közhelybeli illetményro, 4 szobás modern lakás, kerttel, külön konyha és cselédlakással, megfelelő gazdasági épületekkel.

Tiszviselő, nyugdíjasok, részére tejgazdaságra előnyös bérlet.

Értekezni lehet Szász Károly pénzügyi számtanácsos tulajdonosnál Kolozsvárt pénzügyipalota.

1-3

Mama legjobb és legolcsóbb sörok csak a
Sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gőzsörgyára Csikszeredán. Telefonszám 36. —

Még a mult iskolai év elején jelen meg Csikvármegye térképével, leírásával ellátott tökéletes s kifogástalan

Csikvármegyei
IRKA

Ara: 2 fillér drb.

nagy vételnél olcsóbb.
Kapható a kiadótulajdonosnál Cs-szecedán.

Szoboda Miklós
könyvkereskedésben.

A ki
magot vet
fákat ültet
virágot tenyészt
és kertjében gyönyörködni
akar, az forduljon

Mühle Árpád
kertészeti nagytelepéhez

:-: Temesvár. :-:
Diszfőrgjegyzék ingyen és
bérmentve.

Szemere László madártani állomása
CSIKZSÖGÖD.

Elvállalja madarak kitűnését
a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madár-
KÉZIKÖNYVE

131 oldalon 18 ábrával. Ara: 2+40 K

Mesterséges lészekodvakra
mögrenoldást olfogad.

A hasznos madarak megtelepítése révén parkokban, kertekben a rovarkárok megelőzésére előszerű kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrása
Csikszeredán Rákóczi-utca
(Hajnod József vendéglős)
helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményü

butorok kaphatók, szolid
kiszolgálás mellett. Ép oly
kedvező árban és feltételek
mellett mint a fővárosban.
Raktáron tart teljes szoba
berend.-zések és kellékek.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

használat után. Üvege 1 korona, postadíjjal 1. 40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior

hintőpor 48 óra alatt olmulasztja a kéz-, láb- és hónalj-tizadást. 1 doboz 1 K, postadíjjal 1.40 K 3 doboz bérmentve 3 koronára.

Takarmányész

hizlalásra legalalkalmasabb (40% foszorsavat tartalmaz), mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kilo hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 1/4 kilo ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétellel bérmentve. Utánvétellel vagy a pénz előzetes bekioldással mellett küldi:

D. F. F. E. „Korona”-gyógyszertára Győr 99.

Filó Károly temetkezési intézete Csikszereda

KÉSZIT:

Elsőrendű butorokat, u. m. szalon, ebédlő háló- és fogadószoza berendezéseket teravrászerint szolid árak mellett. — Mintákkal, rajzokkal, költségvetésekkel díjtalanul áll a közönség rendelkezésére. Készítményelért szavatosságot vállal.

JÓHIRNEVÜ

Nagy Temetkezési Intézetében óriási választékban van a temetkezéshez tartozó mindennemű felszerelés.

10 koronán felüli vásárlásnál
szép gyászokcsill díjtalanul bocsássa rendelkezésére a vásárlóknak.

HAJLITOTT BUTOROKBAN

Többféle kivitelben, elsőrendű minőségű készítményeket tarti raktáron. Kapható nagy választékban szék, asztal stb. stb. Az árak gyári árban vannak számítva. Minden egyes darabért szavatol és felelősséget vállal. Nemtetszőket kicserél.